

Sínia dels Fabrés

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Els Fabrés. Zona Clot del Tufau. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament	A la zona Clot del Tufau
Coordenades:	
Latitud:	41.66218
Longitud:	1.83905
UTM Est (X):	403345
UTM Nord (Y):	4612921

Classificació

Número de fitxa	08262-15
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Contemporani
Segle	XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	No està l'estructura sencera
Protecció	Inexistent
Accés	Restringit
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 015A00065
Fitxes associades:	
Els Fabrés	
Autoria de la fitxa	María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa:	dj., 10/06/2004 - 02:00

Descripció

Dins la propietat de la casa hi ha una sinya per regar l'hort que es troba al peu de la riera de Castellet. El que resta de l'estructura de la sinya es troba dins una caseta que hi ha a l'hort, d'estructura molt senzilla i coberta amb teulada a un vessant. A l'interior hi ha l'accés al pou que està cobert amb una volta amb una petita porta d'accés. L'estructura de la sinya es suporta en una biga al sostre que va de banda a banda de la caseta. D'aquesta penjava l'eix i encara es conserva la roda de l'engranatge de ferro. El terra conserva el cercle de terra i pedres trepitjada sobre el que voltava l'animal. Actualment s'extreu l'aigua del pou amb una bomba elèctrica que la puja fins al nivell d'un canal de maó que porta l'aigua fins a una bassa a l'altra banda del camí, davant la caseta. Per tal de deixar lliure el pas del camí i poder salvar l'alçada des de la sortida de la caseta fins a la bassa, hi ha un aqüeducte de dos arcs construït en pedra amb l'intradós de l'arc de maó. El conjunt és una mostra dels sistemes d'aprofitament de l'aigua als masos.

Història

Tot i que la data més antiga de la casa ens remunta a l'any 1425, la sinya seria construïda en l'època d'apogeu del mas, al segle XIX, degut a la tipologia d'aquest enginy. A l'Amillament de 1865 (AMSVC) el mas tenia 9 parcers i era propietat de Jaume Enrich i Fabrés, essent un dels masos importants del Clot del Tufau junt a cal Cases i cal Fiter. La sinya és un complex hidràulic format pel pou, l'estructura de la sinya, la bassa, a vegades un safareig, i sistemes de canalització de rec. El pou, generalment rectangular, disposava d'una maquinària per pujar l'aigua a la superfície. Aquesta maquinària està composta bàsicament per dues rodes, una horitzontal moguda per un animal, i una altra vertical. La roda vertical pujava l'aigua del pou amb els catúfols que la buidaven a la bassa del costat on s'acumulava pel seu ús. Els catúfols, generalment de fang o de fusta, tenien un petit forat al fons per tal de buidar-se quan la sinya s'aturava. La força motriu era la de les mules o d'altres animals de tir, que voltaven lligats a un eix vertical i feien girar la roda horitzontal situada sobre l'eix i que transmetia l'energia a la roda que pujava l'aigua a través d'un sistema d'engranatges de ferro. L'objectiu era pujar l'aigua i acumular-la en una bassa per la seva utilització en el regadiu dels horts per gravetat de la caiguda d'aquesta. L'animal girava en una plataforma circular en la que hi havia l'eix al centre. Hi podien haver de dos tipus, la que es situava sobre el pou i al voltant es construïa una plataforma empedrada que servia per que caminés el ruc; i la que tenia aquesta plataforma i la sinya desplaçada a un costat del pou amb la transmissió a través d'un eix horitzontal que comunica les dues rodes. Les sínies estaven generalment a prop de les rieres o sobre aigües subterrànies poc profundes i la seva finalitat era regar una petita extensió de terra destinada primordialment a cobrir les necessites bàsiques del mas. L'aigua s'extreia del pou mitjançant un sistema d'engranatges i cordes que primer eren de fusta i que gradualment varen ser substituïts pel ferro i que utilitzaven la tracció animal per funcionar. Tot i que l'origen del sistema s'atribueix als àrabs, les sínies de la zona són construccions del segle XVIII o XIX. Les sínies eren construccions molt corrents en aquests entorns i facilitaven la recollida d'aigua i el rec per les terres, essent l'únic mitjà de fer conreables algunes terres a les que no es podia fer arribar l'aigua pel desnivell del terreny. Amb l'arribada dels nous avenços duts a terme de la ma de la revolució industrial el sistema d'extracció de l'aigua del subsòl va modernitzar-se amb la incorporació del motor elèctric que va substituir l'animal. Després de la Guerra Civil, es van substituir progressivament per motors de gasolina o elèctrics que han provocat l'abandó de la sinya, tot i que els pous segueixen en ús.

